

REALIZM OQIMINIG BIR QISMI BO'LGAN MAGIK REALIZM VA UNING TAMOYILLARI

U. S. Ochilov,
PhD katta o'qituvchi, Buxoro davlat universiteti,

Annotatsiya:

Ushbu maqolada magik realizm adabiy oqimining xususiyatlari dalillab keltirilgan.

Kalit so'zlar: magik realizm, sehr, realizm, ilmiy fantastika, barokko

Annotation:

This article studies the characteristics of the literary trend of magic realism.

Keywords: magic realism, magic, realism, science fiction, baroque

Аннотация:

В данной статье исследуются особенности литературного направления магического реализма.

Ключевые слова: магический реализм, магия, реализм, фантастика, барокко.

Kirish

Bilamizki realizm oqimiga xos asarlarda real hayotning aniq va ravshan detallarigacha ko'rsatilish xususiyati mavjud. Magik realizm oqimi realizmning bir qismi ekanligi sababli, unda ham hayotiy aniq voqealar tasvirlanadi, farqli tomoni sehr elementlarining qo'llanilishida. Magik realizmning quyidagi xususiyatlarini keltirib o'tamiz:

1. **Fantastik realizm elementlari.** Magik realizm fantastik voqealarni boshqa real ohangda tasvirlaydi. U ertak, xalq ertaklari va afsonalarni zamonaviy ijtimoiy ahamiyatli qilib tasvirlaydi. Levitatsiya, telepatiya va telekinez kabi qahramonlarga berilgan fantaziya xususiyatlari fantasmagorik bo'lishi mumkin bo'lgan zamonaviy siyosiy haqiqatlarni qamrab olishga yordam beradi.

2. **Real dunyo hodisalari.** Real dunyoda fantastik elementlarning mavjudligi magik realizm uchun asos yaratadi. Yozuvchilar yangi olamlarni ixtiro qilmaydilar, aksincha, "Yuz yillik yolg'izlik" asarini yozgan Gabriel Garsia Markes uslubidagidek, mavjud dunyoning sehrini ochib beradilar. Magik realizm dunyosida g'ayrioddiy dunyo tabiiy, tanish olam bilan uyg'unlashadi.

3. **Mutaxassislarning sustligi.** Muallifning sustligi – "hayratlantiruvchi xayoliy dunyo haqida ma'lumot va tushuntirishlarni qasddan yashirish"dir. Yozuvchining befarqligi xususiyati

fantastik voqealarni tushuntirishning mavjud emasligi bilan kuchayadi; hikoya g'ayritabiiy hech narsa sodir bo'lmagandek "mantiqiy aniqlik" bilan davom etadi. Magik hodisalar oddiy hodisalar sifatida taqdim etiladi; shuning uchun o'quvchi ajoyib narsalarni normal va odatiy deb qabul qiladi.

4. **Kenglik.** Kubalik yozuvchi Alexo Karpentier o'zining "Barokko va ajoyib haqiqat" asarida barokkoni bo'shliqning yo'qligi, tuzilish yoki qoidalardan voz kechish va chalg'ituvchi tafsilotlarning "g'ayrioddiy" ko'pligi bilan belgilaydi. Shu nuqtai nazardan, Karpentier barokkoni elementlarning qatlamlari sifatida ko'radi, "Bu dunyo qirolligi" asarida aytib o'tgan postkolonial yoki transmadaniy Lotin-Amerika muhitiga osonlikcha aylanadi. "Amerika, simbioz, mutatsiyalar orqali barokkoni tug'diradi" Atstek ibodatxonalari va assotsiativ Nahuatl she'riyati tomonidan aniq ifodalangan. Bu aralash etnik guruhlar Amerikada barokko bilan birga o'sadi; ichidagi bo'shliq "ajoyib haqiqiy" ko'rinadigan joydir. Ajoyib: go'zal va yoqimli emas, balki g'ayritabiiy, g'alati va ajoyib degan ma'noni anglatadi. Lotin-Amerika "Bom" romanida bunday murakkab qatlam tizimini o'z ichiga olgan, masalan, "Yolg'izlikning yuz yili" "Amerika doirasini tarjima qilish" ga qaratilgan.

5. **Gibridlik.** Magik realizmda syujet chiziqlari xarakterli ravishda "shahar va qishloq, g'arbiy va mahalliy kabi qarama-qarshiliklarning uyg'un bo'lmagan maydonlarida" sodir bo'ladigan gibrid haqiqat tekisliklaridan foydalanadi.

6. **Metafiksiatsiya.** Bu xususiyat o'quvchining adabiyotdagi rolga qarab asoslanadi. U o'zining ko'p voqeliklari va o'quvchi dunyosiga xos havolasi bilan badiiy adabiyotning voqelikka, voqelikning badiiy adabiyotga ta'sirini va ular orasidagi o'quvchi rolini o'rganadi; shuning uchun u ijtimoiy yoki siyosiy tanqidga e'tiborni jalb qilish uchun juda mos keladi. Bundan tashqari, magik-realistik hodisani amalga oshirish uchun asosiy vositadir, yani matnlashtirish. Bu atama ikkita masalani belgilaydi - birinchisi, uydirma. Hikoyani o'qiyotganda ichiga kirib, ularni o'quvchi sifatidagi maqomini anglab yetadi - ikkinchisi, matn dunyosi. O'quvchi hikoyaning real dunyosiga kiradi. Inson aqli bu jarayonni inkor etadi, ammo "sehr" bunga imkon beradigan moslashuvchan konventsiyadir.

7. **Sir haqida xabardorlikni oshirish.** Ko'pchilik tanqidchilar rozi bo'lgan narsa - bu asosiy mavzu. Magik realistik adabiyot kuchaygan darajada o'qishga intiladi. "Yuz yillik yolg'izlik" asarini olib, o'quvchi hayotning bog'liqligi yoki yashirin ma'nolarini yuqori darajada anglash holatiga intilish uchun odatiy ekspozitsiya, syujet rivojlanishi, chiziqli vaqt tuzilishi, ilmiy sabab va boshqalar bilan oldindan mavjud bo'lgan aloqalardan voz kechishi kerak. Luis Leal bu tuyg'uni "narsalar ortida nafas oladigan sirni qo'lga olish" deb ifodalaydi va yozuvchi o'z his-tuyg'ularini "estado limite" ("chegaraviy holat" yoki "ekstremal") darajasiga ko'tarishi kerak, deb da'voni qo'llab-quvvatlaydi. haqiqatning barcha darajalarini, eng muhimi, sirni anglash uchun.

8. **Siyosiy tanqid.** Magik realizm "jamiyatni, xususan, boylarni aniq tanqid qilishni" o'z ichiga oladi. Ayniqsa, Lotin Amerikasiga nisbatan bu uslub "imtiyozli adabiyot markazlari" haqidagi bahs-munozaradan sabab bo'ladi. Magik realizmning "muqobil dunyosi" o'rnatilgan nuqtai nazarlarning (realizm, naturalizm, modernizm kabi) haqiqatini tuzatish uchun ishlaydi. Magik-realistik matnlar - buzg'unchi matnlar, ijtimoiy hukmron kuchlarga qarshi inqilobiy matnlardir.

9. **Ta'rifdagi noaniqliklar.** Meksikalik tanqidchi Luis Leal magik realizmga ta'rif berish qiyinligini quyidagicha yozadi: "Agar siz buni tushuntirib bera olsangiz, demak bu magik realizm emas". U o'z ta'rifini shunday yozadi: "Magik realizm tushunchasi haqida o'ylamasdan, har bir yozuvchi o'zi kuzatayotgan voqelikni xalq ichida ifodalaydi. Men uchun magik realizm roman qahramonlarining olamga, tabiatga munosabatidir."

Tahlil va natijalar. Ilmiy-fantastika va magik realizm har ikkalasi ham haqiqat, inson tasavvuri bilan o'yinchoq bo'lgan tushunchani birlashtirsada, ular bir-biridan juda farq qiladi. Bauers Aldous Xakslining "Jasur yangi dunyo" romanini ilmiy fantastika romanining "har qanday g'ayritabiiy hodisalar uchun oqilona, jismoniy tushuntirish" talabini misol qilib keltiradigan roman sifatida keltiradi. Xakslilik aholi hukumat tomonidan nazorat qilinadigan kayfiyatni ko'taruvchi dorilar bilan yuqori darajada nazorat qilinadigan dunyoni tasvirlaydi. Bu dunyoda kopulyatsiya va ko'payish o'rtasida hech qanday bog'liqlik yo'q. Odamlar katta hajmli probirkalarda ishlab chiqariladi, bu yerda homiladorlik davridagi kimyoviy o'zgarishlar ularning taqdirini belgilaydi. Bauersning ta'kidlashicha, "Ilmiy fantastika hikoyasining magik realizmdan farqi shundaki, u har qanday ma'lum bo'lgan haqiqatdan farq qiladigan dunyoda o'rnatiladi va uning realizmini kelajagimiz uchun imkoniyat sifatida tan olishimiz mumkin. Magik realizmdan farqli o'laroq, ilmiy fantastika biron bir o'tmish yoki hozirgi voqelik bilan bog'liq holda tanib olinadigan realistik muhitga ega emas."

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Strecher, Metyu C. 1999. "Magical Realism and the Search for Identity in the Fiction of Murakami Haruki". Yapon tadqiqotlari jurnali 25(2):263-98. p. 267
2. Lodge, David. The Art of Fiction. 1992.
3. Bowers, Maggie Ann (2004). Magic(al) Realism. New York: Routledge. ISBN 978-0-415-26854-7.
4. Guenther, Irene (1995). "Magic Realism, New Objectivity, and the Arts during the Weimar Republic". In Lois Parkinson Zamora; Wendy B. Faris (eds.). *Magical Realism: Theory, History, Community*. Duke University Press. pp. 33-73
5. ОЧИЛОВ УС. АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ ВА ТЕОДОР ДРАЙЗЕРНИНГ АСАРЛАРИДА НАТУРАЛИЗМ ТАМОЙИЛЛАРИ. EDITORIAL BOARD. 2022 May 17:650.
6. Sayfulloyevich, Ochilov. "Naturalistic Features In Abdulla Qodiriy's "Bygone Days"." *International Journal of Progressive Sciences and Technologies* [Online], 28.2 (2021): 333-337. Web. 24 Mar. 2023

7. Очилов, Улуғбек Сайфуллоевич. "АБДУЛЛА ҚОДИРИЙНИНГ "ОБИД КЕТМОН" ҚИССАСИДА КОЛХОЗ МАВЗУСИ ВА УНИНГ СОЦИАЛИСТИК РЕАЛИЗМ АДАБИЙ МЕТОДИГА ХОСЛИГИ." *Gospodarka i Innowacje*. 23 (2022): 155-157.
8. Ochilov, Ulugbek Sayfulloevich. "NATURALISTIC IMAGES IN THE NOVEL "SISTER CARRIE" BY THE AMERICAN WRITER THEODORE DREISER." *Scientific reports of Bukhara State University* 4.3 (2020): 179-183.
9. Ochilov, U. «Теодор Драйзернинг „Бахти Қаро Керри“ Асаридagi Такрорлар Таснифи Ва Уларнинг Matnda Bajargan Vazifasi». ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.Uz), т. 6, вып. 6, июль 2021 г., http://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/3184.
10. Ochilov, U. «Abdulla Qodiriyning „Obid Ketmon“ Qissasi - Kollektivlashtirishni o'zgacha Talqin Qilgan Asar». ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.Uz), т. 8, вып. 8, май 2022 г., http://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/5914.